

SOVIETAI PALEIDO AMERIKOS PROFESORIŲ

ŽINIOS IŠ OKUPOUOTOS LIETUVOS

P. Vasinauskas apie atsiliekančius ūkius

Žemės ūkio specialistas P. Vasinauskas, ilgametis Dotnuvos žemės ūkio tyrimo instituto direktorius "Tiesoje" (nr. 254, spalio 29) susirūpinęs aiškino Lieuvos žemės ūkio atsilikimo priežastis. Jis drąsiai teigia: yra nemaža atsiliekančių ūkių, jie dar gauna mažus derlius, tempia atgal visą mūsų žemės ūkį. Beieškodamas atsilikimo priežasčių, Vasinauskas pirmiausia nurodo į beveik visuotinę reiškinį atsiliekančiuose ūkiuose virtusį darbininkų trūkumą. Esą dėl darbo jėgos stokos kenčia ir geri ūkiai, nes jiems trūksta butų, gyvenamo ploto ir žmonės veržiasi į miestą. Didelę reikšmę turi ir tai, kad silpnose ūkiuose esąs menkas atlyginimas (jis menkas ir pajėgesniuose ūkiuose — E.).

Kalbėdamas apie ūkio mechanizavimą Vasinauskas ir čia randa trūkumus. Jei dažnai genda mašinos, tai čia esą kalti jauni mechanizatoriai ir menka mašinų kokybė. Be to, mašinos blogai prižiūrimos. Kad tos mašinos menkos, liudija ir tokie Vasinausko žodžiai: kartais negalima pasakyti, kur čia žemės ūkio darbininkas kaltas, kur gamykla... Kalbėdamas apie kolchozininkų atlyginimą, Vasinauskas pacitavo agr. S. Dundulio žodžius: "Žmonės privalo dirbti įtemptai, bet gerai uždirbti". O Lietuvoje premijavimo sistema nesanti efektinga, nes darbininkas tuojau norįs gauti uždarbį. Jis prieina išvados, kad kolchozininkų atlyginimo sistemoje reikia daryti "kai kurias reformas". (E.)

Maskvoje minės Donelaitį

Ryšium su Donelaičio 250 m. gimimo metinėmis (1964 m. sausio 1 d.) ir Maskvoje vyko jubiliejinės komisijos posėdis, šalia rusų rašytojų dalyvaujant ir vad. Lietuvos Min. Tarybos nuolatiniui atstovui prie Sovietų S-gos Min. Tarybos K. Gabdančiui. Sausio m. Kolonų salėje numatyta surengti vakaras Kristijono Donelaičio atminimui ir kūrybai. Vakare pasisakys Rusijos, Lietuvos ir kt. respublikų rašytojai, o koncerte dalyvauš lietuviai menininkai ir kolektyvai. Dar numatoma ir lietuvių grafikos paroda. Minėjimai būsią dar kitų respublikų sostinėse, Leningrade, Oriole ir kt. Rusijos Federacijos miestuose. Viena iš Maskvos gatvių numatyta pavadinti Donelaičio vardu. Žinoma, visos šios priemonės turi tikslą demonstruoti, kad sovietai bei kitos Sovietijos tautos gerbia lietuvių literatūros pradininką ir parodyti, bent iš paviršiaus, lietuvių tautos savitumą. (E.)

Pagerbė K. Binki

Lapkr. 4 d. sukakus poeto Kazio Binkio 70-sioms gimimo metinėms (rašytojas mirė Kaune, 1942 m.) apie jį "Tiesoje" (nr. 259, lapkr. 3) rašydamas Juozas Macevičius talentingą rašytoją pristatė... bolševikų draugu. Esą jis jau sunkiai sirgdamas "nuoširdžiai sveikino" bolševikų invaziją. Pagal Macevičių Binkio gyvenimas būvęs įdomus, turiningas, jis padaręs ir nemaža klaidų. Bolševikinis

kritikas teigia, kad Binkis stengėsi būti su liaudimi ir jo balsas buvęs nauju balsu, kuris "optimistiškai ir maištingai skambėjo religinio misticizmo ir pūvančio estetizmo choruose". Pagal Macevičių Binkis karčiai priekaištavęs "buržuazinės Lietuvos" valdovams, jis kėlęs balsą ir prieš fašizmo pavojų, tačiau nelietęs tos, bolševikų nekenčiamos santvarkos pagrindų. O pats Binkio ir jo kūrybos vertintojas, žinoma, nepalietė rašytojo gyvenimo (kai jis savanoriu stoji į Gelž. Vilko pulką), nei jo kai kurių kūrybos bruožų, pav. jo gausaus bendradarbiavimo "L. Aide" ar "M. Rytujuje". (E.)

Per naktį sugadinta 70 telefonų — automatų

Apie tai visuomenei pranešė "Komjaunimo Tiesa" (nr. 194), pažymėjusi, kad be įvairių įstaigų ir Vilniaus studentams tenka rūpintis mažųjų nusikaltėlių auklėjimu. Spalio 1 d. Vilniaus universiteto kolonų salėje buvo iškilmingai atidaryta paaugliams skirta aštuonmetė darbo jaunimo mokykla. Studentai, stebėdami jaunų paauglių — neklaūžadų "darbelius" patys pasisūlė toje mokykloje dėstyti. Tokia mokykla esanti pirmoji ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Sovietijoje. Į mokyklą surinkti sunkiai auklėjami vaikai, po 2-3 metus sėdį vienoje klasėje. Laikraštis čia pridūrė: su tokiais dirbant reikės apsišarvoti pliene kantrybe... (E.)

Atrodo, kad su moraliniu pavergtos Lietuvos studentijos lygiu nėra tvarkoje, nes kuo gi išaiškinti tai, kad spalio 24-25 d. Vilniaus universitete vyko aukšt. mokyklų vadovų, dėstytojų, visuomeninių organizacijų atstovų pasitarimas moralinio auklėjimo klausimais? (E.)

M. Nhu nesumokėjo viešbučių sąskaitų

Neatsiskaitė su krautuvėmis WASHINGTONAS, D. C. — Ponia Ngo Dinh Nhu, būdama Amerikoje, pridarė tūkstančius skolų ir išvažiavo į Romą, nepaisiškinusi viešbučių ir krautuvų savininkams, kada ji atsiskaitytų. Amerikoj jį prabuvo penketą savaitę, per kurias aplankė New Yorką, Washingtoną, Čikagą, Corpus Christi, Tex., Los Angeles ir kitus miestus, sakydama propagandines kalbas apie savo šeimos valdžią ir jos nuopelnus kovoj su komunistais Pietų Vietname. Jai nepolitikuojant ir besivažinėjant po Ameriką, jos šeimos valdžia buvo nuverstta, jos vyras ir jo brolis Diem buvo nužudyti. Daugiausia ji įsiskolino pirmosiomis savaitėmis, prieš revoliuciją. Viešbučių ir krautuvų savininkai neturėjo jokios abejonės dėl sąskaitų sumokėjimo. Vien tik Los Angeles viešbučiui Beverly Wilchire ji liko skolinga \$1,200. Tiek kainojo pabuvojimas šiame viešbutyje 10 dienų. Ngo Dinh valdžios priešininkai tvirtindavo, kad broliai Diem ir Nhu turi užsienio bankuose \$50 mil.

Žymus Amerikos rašytojas ir Nobelio premijos laureatas John Steinbeck su žmona apleidžia Maskvą, atsiveikindamas su rusų spauda pareiškė griežtą protestą ir pasipiktinimą dėl Yale universiteto profesoriaus Frederick C. Barghorn suėmimo.

JAV SUSTABDYS ARGENTINAI PARAMĄ UŽ ALYVOS KOMPANIJŲ NUSAVINIMĄ

Amerika stengiasi atgrasyti Braziliją, Perų ir kitas respublikas nuo jos pliečių jmonių nacionalizavimo

WASHINGTONAS, D. C. — Mike Mansfield, demokratų vadas senate, pasisakė už ekonominės paramos Argentinai sustabdymą, kol ji nepasizadės tinkamai atsilyginti Amerikos alyvos kompanijoms už jų jmonių nusavinimą ir už nuostolius, atsimečius nuo sutarčių apie alyvos šaltinių eksploatavimą.

Sen. Dirksen, respublikonų vadas senate, neabejoja, kad kongrese bus pareikalauta sustabdyti bet kokią paramą Argentinai. Iki šiol Argentinai vyriausybė nieko nepasakiusi apie atsiskaitymą už nusavintą nuosavybę.

Senatas praėitį savaitę priėmė prieš užsienio valstybių paramos įstatymo pataisą — suteikti teisę prezidentui sustabdyti paramą, jei užsienio valstybė neįpildys savo įsipareigojimų per 6 mėnesius laikantis tarptautinės teisės.

Idėjo j alyvą \$400 milijonų Argentinai prezidento Illia įsakymu buvo nusavintos 8 Amerikos alyvos kompanijos, viena britų-olandų (Shell), viena Italijos (valstybinė) ir dvi privačios Argentinai kompanijos.

Amerikos kompanijos per ketvertą metų nuo sutarties pasirašymo su buvusiu prezidentu Frondiziu idėjo j Argentinai alyvos pramonę netoli \$400 milijonų. Kompanijos neturėjo teisės savintis rastą ir pasemtą alyvą, bet turėjo ją pristatyti Argentinai valdinei alyvos agentūrai.

Naujoji Argentinai vyriausybė sako, kad jai pigiau atsieiti pirkti alyvą iš Venecuelos, negu eksploatuoti namie, laikantis nenaudingų ir neteisingų sutarčių, padarytų prezidento Frondizio laikais.

Buvęs prezidentas Frondizi, kuris šias sutartis pasirašė, aštriais žodžiais kritikavo prezidentą Illia už jų nutraukimą. Iš to tautai bus didelių nuostolių, prieš užsienį jos vyriausybė pasirodys sutarčių laužytoja, sukels užsienio kapitalo nepasitikėjimą Argentinai valdžia ir sukels didelį nedarbą, pasakė nuverstasis prezidentas Frondizi.

Išvarė iš "seimo" maršalą Varencovą

Buvo minimas Penkowskio šnipinėjimo byloje

MASKVA. — Maršalas Sergei Varencov buvo pašalintas iš aukščiausiosios tarybos ("šeimos") narių, bet priežasties nepaskelbė. Jis buvo minimas Olego Penkowskio špiunožo byloj šį pavasarį, kritikuojamas už Penkowskio protegavimą tarnyboj.

Penkowskis, raudonosios armijos atsargos pulkininkas, buvo areštuotas praėitį metų rudėnį, kada tarnavo ministerių tarybos mokslinio špiunožo skyriuj ir važinėdavosi tarnybiniams reikalais po Vakarų šalis. Gegužės 11 dieną jis buvo nuteistas sušaudyti. Jis buvo perkyls Greville Wynne, kuris buvo pagautas Budapešte ir perduotas Maskvon, gada 8 metus kalėjimo.

Pašalino už blogą derlių

Kitas narys, išvarytas iš aukščiausiosios tarybos, buvo Saiken Daulenov, buvęs iki praėitų metų Kazachstano ministerių tarybos pirmininku. Jis nukentėjo už blogą javų derlių Kazachstane, už nefinkamų valdininkų paskyrimą j žemės ūkio planuotojus ir administratorius.

Drugas, kuris buvo Stalino laikais sušaudytas, anot Pravdos — pačioj kūrybinio gyvenimo viršūnėj, Aleksandr Kosarev, buvo rehabilituotas. Kosarev buvo aukščiausiosios tarybos prezidiumo nariu ir jaunimo — komсомолю vadu, bet krito "asmeninio kulto" auka, rašo "Pravda".

Priverstinė grūdų prievolė

Vilniaus Elta spalio 25 d. (plg. "Tiesa", nr. 251) pranešė apie grūdų, vaisių ir bulvių gamybą. Pagal tą pranešimą ligi spalio mėn. pabaigos Lietuvos žemdirbiai j Tėvynės (suprask, priverstinių pyliavų — E.) aruodus supylė 8 mil. 675 tūkst. pūdų grūdų (139 tūkst. tonų) — tai sudarė 2.5 mil. pūdų daugiau, negu buvo užplanuota. Šiais metais pavergetoj Lietuvoje buvo supirkta 30 tūkst. tonų vaisių ir uogų — tai du su viršum karšto daugiau, negu pernai. Buvęs geras ir bulvių supirkimas. (E.)

Prezidentas stebėjo raketos laidymą iš pasinėjusio laivo

Kennedy apžiūrėjo mėnulio kelionės pasiruošimo darbus

CAPE CANAVERAL, Fla. — Prezidentas Kennedy šeštadienį stebėjo 68 karo laivo Atlante, kaip iš pasinėjusio atominio povandeninio laivo "Andrew Jackson" buvo iššauta balistinė raketa Polaris, kuri skrenda 2,500 mylių, beveik 1,000 mylių daugiau negu skrido raketos iš "pirmosios Polaris generacijos".

Atskridęs iš Palm Beach j raketų bandymų ir erdvių centrą Cape Canaveral, prezidentas susipažino su pasiruošimo darbais kelionei j mėnulį. Nežiūrint Sovietų laikysenos, prez. Kennedy tvirtai ir šaltai siekia paleisti astronautą j mėnulį 1970 metais.

Po erdvių programų darbų apžiūrėjimo, jis grįžo j Palm Beach praleisti savaitgalį.

Mirė Fritz Reiner

NEW YORKAS. — Buvęs Čikagos, Pittsburgo ir kitų gerųjų simfoninių orkestrų dirigentas Frits (Frijus) Reiner mirė penktadienį New Yorko Mont Sinai ligoninėj nuo plaučių uždegimo. Muzikas buvo 74 metų amžiaus.

Jis buvo gimęs Budapešte, kur studijavo muziką pas tokias garsenybes kaip kompozitorių Bela Bartok. Po geros muzikinės karjeros pradžios, jis 1922 metais persikėlė j Ameriką, pasidarė Cincinnati simfoninio orkestro dirigentu. Čikagos orkestroi vadovavo nuo 1953 iki 1962 metų.

KLIŪTIS JAV — KREMLIAUS DERYBOMS DĖL KULTŪRINIŲ MAINŲ — PAŠALINTA

Dr. Frederick Barghoorn apleido Maskvos kalėjimą. — Sekmadienį atskrido j New Yorką ir išvyko pas motiną

NEW YORKAS. — Yale universiteto politinių mokslų profesorius, Sovietų studijų programos vedėjas Dr. Frederick Barghoorn, 52 metų, sekmadienį atskrido per Londoną iš Maskvos, kur jis šeštadienį buvo paleistas iš kalėjimo, išlaikius jį už groty 16 dienų. Būdamas viengungis, jis išvažiavo pas savo 80 metų motiną j New Haven, Conn.

Užsienio reikalų ministeris Andrei Gromyko paaiškino, kad Kremlius vyriausybė jį paleido dėl prezidento Kennedžio susirūpinimo jo išlaisvinimu. Gromyko pakartojo ankstyvesnius kaltinimus, kad amerikietis buvo pagautas šnipinėjant.

Valerian Zorin, Gromyko pavaduotojas, dar penktadienį tvirtino, kad Barghoorno likimą spręs Sovietų teismas, ne vyriausybė. Būdamas Sovietų Sąjungoj jis ką tai daręs, kas nesuderinama su mokslininko ir užsienio piliečio veikla. Pamačius Amerikos prezidento ir visos tautos jūžimą šitokiu Sovietų policijos elgesiu, Chruščiovo valdžia buvo priversta profesoriui "bylą nutraukti" ir jį ištriumi iš Sovietų Sąjungos.

Vėl "kultūriniai" bendradarbiausim

Kremlius valdžia patenkino Sovietų prezidento Kennedžio reikalavimą ir pašalinus tuo pavojų kultūriniam bendradarbiavimui, Amerikos delegacija artimiausiom dienom išvyks j Maskvą derėtis dėl naujos sutarties sudarymo 2 metams. Dabartinė kultūrinių mainų sutartis baigiasi gruodžio 31 dieną.

Amerikos delegacija ketvirtadienį turėjo išskristi j Maskvą, bet buvo sulaikyta, kol prof. Barghoorn nebus paleistas iš kalėjimo. Ironiškiausia, kad profesorius yra šių kultūrinių mainų aparato krumplys. Jis turėjo išdirbti studentų pasikeitimo programą tarp Yale ir Kievo universitetų.

Pasitiko Sovietų delegaciją

Šeštadienį, lyg ničnieko nebūtų atsitikę, iš Maskvos atskrido vėl viena mokslinė — kultūrinė delegacija, atominės energijos specialistai. Ją pasitiko Dr. Glenn Seaborg, Atominės energijos komisijos pirmininkas, Nobelio premijos laureatas.

Jis neseniai važinėjosi po Sovietų Sąjungą, apžiūrėjo jos atominius įrengimus taikiniams tikslams. Pasitiko Sovietų delegaciją

Šeštadienį, lyg ničnieko nebūtų atsitikę, iš Maskvos atskrido vėl viena mokslinė — kultūrinė delegacija, atominės energijos specialistai. Ją pasitiko Dr. Glenn Seaborg, Atominės energijos komisijos pirmininkas, Nobelio premijos laureatas.

Lietuvoje leidžiami vokiečių autoriai

Po latvių knygos savaitės, spalio mėn. pabaigoje Vilniuje vyko ir vokiečių knygos savaitė. "Vilnius" kino teatre buvo suruošta vokiečių knygos paroda. Kaip įprasta, atvykę rytų Vokietijos rašytojai vykdė pokalbius "apie draugystę ir taiką". "Tiesos" paskelbtais duomenimis (nr. 253, spalio 27), pokario metais Lietuvoje išleista 57 vokiečių autorių knygos. Vertimai iš vokiečių kalbos sudaro 9% visų vertimų j lietuvių k. Žinoma, tai daugiausia knygos rašytojų, kurie priimtinai rytinei Vokietijai ir pačiai Sovietijai (A. Seegers, A. Zweig, H. Falada, L. Feuchtwanger ir kt.).

Frederick Barghoorn, Yale universiteto profesorius, išlaikytas 16 dienų Maskvos kalėjime "už šnipinėjimą", sekmadienį atskrido j New Yorką.

TURIME TĖSTI KOVĄ PARTIZANINIŲ PASISVENTIMU IR ATKAKLUMU

Antrojo Vliko pirmininko Mykolo Krupavičiaus žodis

Lietuvos valstybės politikams susiorganizuoti jau yra sukakę daugiau kaip 1,000 metų. Buvusi galinga valstybė, sumušusi kryžiuočius, vėliau atitekusi Rusijai Lietuva tris kartus buvo sukilusi prieš rusus. Deja, sukilimus numalšinus Lietuvai liko garsios praeities prisiminimai.

Tačiau siekti nepriklausomybės Lietuva nenustojo, nors už tai turėjo brangiai mokėti kalėjimais, tremimais ir gyvybėmis. Tai jau pavyko pasiekti tik 1918 metais. Ta laisvė Lietuva džiangėsi trumpai, nes II Didžiojo karo metu ji vėl buvo okupuota pradžioje Maskvos bolševikų, paskui hitlerinio Berlyno, paskui vėl bolševikų. Ta jų okupacija tęsiasi ligi šiol. Okupantas galingsybės metu Lietuva to neišgand. Ji pasirengė ilgai organizuoti kovai su raudonuoju okupantu. Visa politiniai organizuoti į partijas Lietuva sukūrė Vyrtausiasį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą. Jis specialiu manifestu prisistatė tautai ir paskelbė jai savo tikslus ir uždavinius.

Okupantai Lietuvai padarė nepaprastai daug nuostolių ir skriaudų. Okupacijos metu gyventojų skaičius sumažėjo visu trečdaliu, penkiose Romos katalikų vyskupijose pasiliko tik vienas vys-

kupas, kunigų skaičius jau dabar yra sumažėjęs 45%, kunigų seminarija pasiliko tik viena (ir į ją galima priimti mažai klierikų), bažnyčios uždarnos. Lietuvos sostinėje iš 40 bažnyčių pasiliko tik 7. Tas pats atsitiko ir su kitomis religijomis. Iš ūkininkų atėmė visą turą ir juos pavertė skurdžiu proletariatu. Vakarai naikamos tautos šauksmo negirdi ir nemato.

“Visi žmonės sukurti lygiai. Jiems Kūrėjo yra duotos kai kurios neperduodamos teisės. Tarp jų yra gyvenimas, laisvė ir laimės siekimas”. Tai JV prezidento Jeffersono deklaracijos šventi žodžiai. Nemažiau brangus ir dabartinis JV pasauliui skleidžiamas šūkis: “Liberty for all!”

Šie skambūs ir visiems brangūs žodžiai turėtų būti įgyvendinti ir Lietuvoje. Tegul juos vykdo ir tie, kurie juos taria.

Lietuviai partizanai 15 metų ginkluoti kovojo su bolševikiniu okupantu. Pasilikę vienu vieni, jie nenusiminė — jie su daina lūpose “Lietuviai laisvę pamilės, nekės retėjų kruvinų”, tęsė kovą. Ta daina nutilo tik tada, kai okupantas paskutinį partizaną paskandino jo paties kraujuose. Mums tenka jų kovą tęsti toliau tokiu pat pasišventimu ir atkaklumu, nes tikime, kad Dievas ne šiandien tai ryt padės ir mums atgauti. Jo duotas “visiems žmonėms ir tautos teises į gyvenimą, laisvę ir laimės siekimą”, kurias iš mūsų išplėšė bolševikai, ir jo laiminami atkursime vėl laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Lietuvos tauta nepasidavė ir nepasiduos. (E)

Hitleris kirpykloj

Vokiečiai turi naują anekdotą. Ateina Hitleris pas plankų kirpėją ir liepia jam taip nukirpti plaukus, kad stovėtų kaip Hindenburgui.

Kirpėjas pradėjo išsisukinėti, kad su Hitlerio plaukais neina taip padaryti, kaip su Hindenburgo, bet matydamas flurero rūšcia miną, miksėdamas pažadėjo duoti patarimą, su sąlyga, kad Hitleris prižadės, jog jam nieko padarys.

Hitleris prižadėjo. — Reikia tik duoti spaudos laisvę, pamatysite, kaip tamsai plaukai patys atsistos! — pasakė kirpėjas vienu atsikvėpimu.

Ties Buzzards Bay, Mass., susidūrė ir užsidėgė du laivai — JAV pakraščiu tanklaivis Dynafuel ir norvegų prekinis laivas Fernview.

BALFO CENTRAS SPALIO MĖNESYJE

Spalio mėnesyje, kad visur buvo rengiasi Balfų rudens vajui, Balfų Centras turėjo 4,054 dolerių pajamų, o išleido 5,693. Arti dviejų tūkstančių gauti ir nusiūsta Vasario 16 gimnazijai, tuo būdu tiesioginei šalpai išleidžiant 4,262 dol. Apie tūkstantį dolerių išsiuntinėta Balfų čekiais. 34 siuntiniai į Sibirą ir Lietuvą kainavo Balfui 2,277 dolerius, už 69 įvairius siuntinius lietuviams į Lenkiją sumokėta pašalpei 534 dol. (tarp jų 12 siuntinių su vaistais, jų vertė 103 doleriai). Spalio mėn. Balfas išsiuntė 107 individualius siuntinius.

Apyskaitos rodo, kad Balfų Centras jau kelintas mėnuo išleidžia šalpai daugiau nei surenka aukų. Turime vilcits, kad beveik visoj Amerikoje prasidėję Balfų rudens vajai balansus šiek tiek išligns šelpiamųjų labui. Tačiau artėjant Kalėdos gaunama daug daugiau prašymų, matyti mūsų šelpiamieji tikisi didesnio aukotojų duosnumo.

Balfų Vajus New York

Lapkričio 3 d. prasidėjo Balfui aukų telkimas New Yorke ir artimos apylinkėse. Per pirmas penkias dienas atsiliepė arti šimto geradarių, kurie suaukojo virš tūkstančio dolerių.

Danėte ir Vyt. Anoniai, kaip visada, aukojo 82 dol., Liet. Pilečių Klubas iš Yonkers 50.00, dr. A. Goldneris 30.00, po 25 dolerius aukojo J. Liaukus, Simone Brazauskas, J. Budzika, N. ir A. Maceliai ir V. Vebeliūnas. V. Alksninis, J. Bortkevičius, A. Grigaitis aukojo po 20 dol., O. Lubanauskaitė ir O. K. Bačasukai po 15 dolerių, 35 asmenys aukojo po dešimt, 31 po penkis ir tryliką asmenų aukojo mažiau nei penkis dolerius.

Keliolika aukojusiųjų paprašė ir jiems su kvitu buvo išsiūsta maža dovanėlė — žodynas.

Min. V. Sidzikauskas, Vajaus Komiteto pirmininkas, buvo priverstas porai savačių išvykti į Aziją, Europą, tad jo pareigas eina p. Stasys Lušys. Vajaus išdininku yra p. K. Vasiliauskas, sekretorius Vac. Alksninis. Komitetan įeina 16 newyorkiečiams gerai žinomų asmenų.

Vokiečiai nepadeda tremtinių giminei Sibire

1962 metais Balfų vadovybei vokiečių šalpos organizacija Caritas buvo pažadėjusi sušelpi artimuosius lietuvių tremtinių giminačius Lietuvoje ir Sibire. Tremtiniai pradėjo siųsti prašymus ir Caritas, bet gaudavo tik įvairius paaiškinimus.

Kęstučio Petrausko išleistuvės

Chicagos Vytauto Didžiojo šaulių kuopos meno kuopelės nario Kęstučio Petrausko, kaip gero šaulio ir kuopelės vaidintojo, bei tautinių šokių šokėjo, išleistuvės į kariuomenę įvyko Lietuvos Auditorijos salėje, lapkričio m. 9 d., dalyvaudant kuopos šauliams ir jaunimo atstovams. Vaisės iškėlė jo tėveliai: Jz. ir Saliemeja Petrauskai, abudu veiklūs šauliai, o Jz. Petrauskas jau kelinti metai yra meno kuopelės vadovas. Ji yra suvalkietė, o Juozas nuo Ariogalos. Jų šeima apie 10 metų gyvena Kolumbijoje, kur taipgi reikiški lietuviškoje veikloje.

Vaisės buvo pradėtos kun. A. Šestoko, kaip Vytauto Didžiojo šaulių kuopos pirmininko, žodžiu ir sveikinimu, prisimenant Kęstučio 5 metų darbą jaunimo tarpe. Nemažoni, bet garbinga pareiga tenka atlikti jaunam vyrui. Gaila palikti tėvelių, draugų ir pažįstamų, bet sugrįžti išsprusintas ir daugiau pamokytas gyvenimo gudrumų. Antaras kalbėjo jaunimo vadovas ir CV narys VI. Išganaitis platakai nušviesdamas caro laikų naujokus ir Lietuvos kariuomenės, žmonių nuotakas ir naujokų pažūras. A. Gintneris priminė, kad be jaunimo šauliai būtų tikrai apmirę. Dabar jie yra gyvi, o ta meno kuopelė su 50 jaunų žmonių judėjimu visus pagyvina ir kultūrina. Linkėjo Kęstučiui būti pavyzdingu kariu JAV armijoje ir įgytas mokslų ar karo žinias atieityje pritaikinti savo tėvynės garbei. Saulė Emilija Petrauskaitė kalbėjo apie pažintį su Petrausku šeima Kolumbijoje, pasidžiaugė, kad jie visi taip stipriai įsijunę į šaulišką lietuvišką darbą. Šokių vadovas K. Ulevičius sveikino tautinių šokių šokėjų vardu, kur jisai išstisus 5 metus padėjo dirbti ir dalyvauti šaulių viešose pasirodymuose.

Motina Sali. Petrauskienė padėkojo visiems už atsilankymą, o pats Kęstutis padėkojo savo draugams už bendrą darbą, ragino ir toliau darbuotis, pažymėdamas, kad šaulių ir lietuvių niekur neišsivadės, nes tai yra jo dalis paties gyvenimo.

Antanas Gintneris

“NAUJIENAS” SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS; DARBININKAI, BIZNINERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI JIE ŽINO, KAD “NAUJIENOS” PADUODA TEISINGAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS

Kun. L. Jankus

HELP STRENGTHEN AMERICA'S PEACE POWER BUY U.S. SAVINGS BONDS

Kaip Anglija ir JAV išgelbėjo sovietus?

“Neue Illustrierte” ilgame straipsnyje “Geleitung PQ 17” aprašo, kaip Rooseveltas ir Churchillis 1941 metų vasarą Stalinui prižadėjo ir ištesėjo milžiniškus karo medžiagos, maisto, medikamentų ir kitokių reikmenų tiekimus, už kuriuos net jokio atsisakymo nereikalavo.

1941 m. liepos 28 d. Stalinas Maskvoj prisipažino prezidento Rooseveltui igaliojiniui Harry Hopkins, kad sovietai yra tuojau pat reikalingi pagalbos, pirmoje eilėje prešlėktuvinių patrankų ir amunicijos, viso apie 20,000 patrankų, toliau kodaugiausiai sunkųjų kulkosvaizdžių, milijoną ar daugiau infanterijos šautuvų, toliau kuro lėktuvams ir aliuminijaus lėktuvams statyti. Pristatymo kelias buvo nutartas per Archangelską, Murmanską ir Kandalakšą, kur per visą žiemą galima nuostus išlaikyti atvirus.

Tų pačių metų spalio 1 d. tarp Amerikos, Anglijos ir Sovietų Rusijos buvo pasirašyta reikmenų tiekimo sutartis ir nuo tol vien Jungtinės Valstybės sovietams pristatė: 375,883 sunkvežimius (trokus); 51,503 džipus; 7,056 Tankus (šarvuočius); 8,075 traktorius; 35,170 motorciklus, 14,795 lėktuvus; 189,000 lauko telefonus; 1900 garinius lokomotyvus ir 4.5 milijonus tonų maisto produktų...

Didž. Britanija iš savo atsargų ir gi davė: 5218 šarvuočius; 7,410 lėktuvų ir daug svarbios medžiagos kaip aliuminijus ir guma.

Stalinas pradžioje pagalbos maldaudamas, prašęs reikmenų “parduoti”, tačiau Churchillis atsakė “Mes savo tiekimų tokioje šviesoje niekada nesivaizdavome ir apie užmokesti negalvojome”, o prezi-

Džiova galima išnaikinti

Chicagos sveikatos komisio-nierius Dr. Andelman sako, kad 20 metų studijų parodė, jog džiova galima visiškai išnaikinti, turint tris sąlygas: izoliaciją, tinkamą apgyvendinimą ir vakcinaciją (skiepijimą). Kai nors vienos šių sąlygų trūksta, džiova yra sustabdoma, bet ne išnaikinama.

dentas Rooseveltas telegrafavęs Stalinui, kad tiekiami yra laisvi nuo visokių mokesčių ir finansuojami pagal tiekimo ir skolinimo įstatymą.

MIDLAND SAVINGS

5 1/2%

Dober mokami dividendai bony sąskaitoms

ATIDEKITE TAKSUS

MIDLAND SAVINGS įvedė naują rūšies didesnių dividendų sąskaitą. Skambinkite arba rašykite dėl informacijų, kaip takai gali būti atidėti net aštuoneriems metams, kai Jūs gaunate net iki 5 1/2% dividendų. Dabar mokame 4% paprastoms sąskaitoms, 5% mokame 4 metų bony sąskaitoms; 5 1/2% gaus pagal 8 metų planą. Visos sąskaitos apraustos iki \$10,000.00 JAV vyriausybės agentūroje.

MIDLAND SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE

CHICAGO, ILL. CL. 4-9770

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO ROŠI, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI ATVYKITE PAS MUS.

4 1/2%

DIVIDENDAI PASIŪCIAMI KAS 1/4 METŲ UŽ INVESTIMENTUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI \$10,000 APRĀUSTOS F.S.L.I. ISTAIGOJE.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 S. 49th St., Cicero 50, ILL.

NEMOKAMAS PARKINIMAS

Tel. 656-6330 ir 242-4395

Joseph F. Grybaszkas, Exec.Secy.

4 1/2% **5%**

current dividend on investment bonus

4 1/2% DIVIDENDA MOKAM UŽ VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.

4 metų investment bonus sąskaitom mokam 4 1/2% dividenda kas pusmetį ir akstre 1/2% per metus išmokam pabaigoj 4 metų.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 ARCHER AVENUE — CHICAGO 32, ILLINOIS

Valandos: pirmad., antrad., penktad. ir šeštad. 9:00 r. — 4:30 po pietų; trečiadieniais uždaryta; ketvirtad. 9:00 r. — 8:00 val. vak.

GAIDOS MUZIKAMS IR DAINININKAMS

“NAUJIENOS” GALIMA GAUTI ŠIAS LIETUVIŠKŲ DAINŲ GAIDAS PIANUI:

1. Rinkinys lietuviškų liaudies dainelių ir šokių, 16 psl. Rinkinyje yra šios dainos ir gaidos:

1. Tegu giria žlamščia, ūžia, tra-ta-ta

2. Suktinis I

3. Suktinis II

4. Kokietka

5. Padispanas

6. Vengerka

7. Klumpakojis

8. Agunėlės

9. Vakar vakarėli

10. Augin tėvas

11. Meilės valsas

12. Sluont mane motinėle

13. Čigonai

14. Pelada

15. Noriu miego

Šis rinkinys kainuoja tik \$1.00.

2. Salomėjos Čerienės DAINOS LIETUVAI, 18 psl. Šiame rinkinyje yra:

1. Lietuvos laukai

2. Kada giržiu aš daina

3. Klajone

4. Rauda

5. O tėvyne, manoji

6. Šių metų malda

Šis rinkinys kainuoja \$2.00.

3. Stasio Šimkaus DAINOS, piano vienam balsui, 8 psl.

1. Plaukia sau laivelis

2. Pamyliėjau vakar

3. Kur bakūžė samanota

4. Ant marių krantelio

Šis rinkinys kainuoja \$1.00.

Šiuos gaidų ir dainų rinkinius galima gauti NAUJIENOSE. Jei atsiu-site čekį arba Money Orderį už gaidas, ir pridėsite 25 centus persiuntimo išlaidoms, tai pasiusime jas paštu. Čekius prašome išrašyti NAUJIENOMS ir pasiųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILLINOIS

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. Lafayette 3-1083

Nemokamai vieta automobiliams

4 1/2% **ON INVESTMENT ACCOUNTS**

Mokama nuo 1962 metų vasario 1 dienos

Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį. Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d.

Prašome aplankyti naują mūsų namą.

VALANDOS: Pirmad. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:30 vakaro; Antrad. ir penktadieni. 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadieniai 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniai uždaryta.

Knyga — geriausia dovana Kalėdoms

TIEMS, KAS NORI ŠVENTĖMS DUOTI GERŲ DOVANŲ, SILOME PASIRINKTI ŠIAS KNYGAS:

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. \$5.00

2. Juozas Liudžius, RAŠTAI, 246 psl. \$3.00

3. M. Žočenka, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. \$2.00

4. M. Gimbutienė ir kiti, MAZOJI LIETUVA, 327 psl. \$3.00

5. K. B. Kraučūnas, SIUAUROJU TAKELIU, 178 psl. \$2.00

6. Dr. V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 947 psl. \$10.00

7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai 207 ir 225 psl. \$2.00 ir \$3.00

8. Prof. V. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, 480 psl. \$7.50

9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl. \$5.50

10. Paulius Galepon, LIETUVIŲ LIAUDIŠKAS MENAS, 301 p. ir 174 piešiniai. \$8.50

11. Kipras Bielinis, PENKTIJI METAI, 592 psl. \$6.00

12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštasis viršelis \$2.00, kietasis \$4.00

13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. \$2.00

14. Antanas Baranauskas, THE FOREST OF ANYKŠCIAI, N. Rasteno vertimas, 40 psl. \$2.00

15. Mikas Petrauskas, EGLE ŽALČIŲ KARALIENĖ \$5.00

16. Alfonsas Novardauskas, PAJURIAI, PAMARIAIS \$5.00

17. Jurgis Savickas, ŽEME DEGA \$4.50

18. A. Vienuolis, KRYŽKELES, romanas \$3.50

Šitas knygas galite išsiųsti “Naujienų” ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu adresu:

“NAUJIENOS”

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

San Francisco mieste vykusios US Savings & Loan konvencijos dalyvių grupė, susirinkusi Chicago Savings prezidento kambariuose. Iš kairės į dešinę sėdi Federal Home Loan Banko prezidentas J. Stipp, Chicago Savings prezidentas John Pakel, Standard Federal Savings direktorių tarybos pirmininkas Justinas Mackevičius; stovi District Savings prezidentas Albert J. Aukers, First Federal Savings prezidentas Danielson, Capitol Savings ir Cook County taupymo bendrovių prezidentas James Salak, ir E. G. Holzweg, Collinsville taupymo bendrovės prezidentas.

PAKELIO ĮSPŪDŽIAI SAN FRANCISCO KONVENCIJOJE

Jūsų korespondentas, susitikęs tik ką iš San Francisco sugrįžęs John Pakelį, Chicago Savings & Loan Association prezidentą, paprašė papasakoti savo įspūdžius iš San Francisco mieste vykusios United States Savings & Loan League konvencijos.

Į San Francisco buvo suvažinę beveik visos Amerikos atsakominingieji taupymo ir skolinimo bendrovių pareigūnai. Ten buvo nuvykę ir JAV atsakominingi valdžios ir finansinių įstaigų atstovai, kurie sakė kalbas apie dabartinę finansinę krašto būklę viduje ir užsieniuose. Finansines apžvalgas padarė ne tik Lygos pareigūnai, bet ir finansininkai specialistai.

John Pakel dar neturėjo progos iš tokios svarbios konvencijos tinkamai pailsėti, bet jis vis dėlto noriai sutiko atsakyti į klausimus ir pasidalyti savo įspūdžiais su Amerikos lietuviais.

— Kokia svarbiausioji problema buvo aptarta šioje konvencijoje? — užklausėm.

— San Francisco konvencijoje buvo aptarti keli krašto gyventojams svarbūs klausimai. — pradėjo pasakojimą p. John Pakel. — Visi konvencijoje svarstyti klausimai buvo svarbūs. Jeigu jie nebūtų svarbūs, tai dienotvarkėje jų nebūtų buvę. Ši 71-oji konvencija buvo nepaprastai didelė. Su atstovais ir svečiais, į San Francisco buvo suvažinę daugiau, negu 5,000 žmonių. Jie visi negalėjo nei vieno svar-

besnio klausimo svarstyti. Konvencija buvo suskirstyta į kelias didesnes grupes. Vieniems rūpėjo teisės klausimai, kitiems rūpėjo geras dokumentų paruošimas, tretiems rūpėjo mokesčiai, o dar kiti nežinojo, kur gautus pinigus padėti Kiekvienai grupei buvo paruošti specialistai, kurie sakė kalbas ir aiškino, kaip geriau administruoti žmonių sutaupytus pinigus.

— Svarbiausioji visiems finansininkams problema buvo plačiai išnagrinėta.

— Svarbiausiąjį visam kraštui ir kiekvienam finansininkui problemą konvencijoje plačiai išnagrinėjo Joseph P. McMurray, Federalinio Home Loan Banko direktorių tarybos pirmininkas. Kaip kiekvienam taupytojui, taip ir mums, kuriems tos santaupos patikėtos, rūpi tvarkingas santaupų administravimas. Kol santaupos yra administruojamas saugiai, tai visam kraštui ir kiekvienam taupytojui saugu ir naudinga. Jo santaupos ne tik saugios, bet jos jam neša gerą dividendą. Taupytojai, aišku, nori didesnių dividendų. Bet dividendų didumas priklauso nuo vedamo sveiko ir tvarkingo bendrovės biznio. Taupymo bendrovės turi operuoti pagal veikiančius įstatymus ir nustatytas taisykles. Jeigu kuri bendrovė taisyklių nepaisa, tai valstijos arba federalinės valdžios atstovai tuojau daro pastabas ir reikalauja prasilenkimus ai-

taisyti. Tvarkingai ir pagal įstatymus besitvarkančios bendrovės moka nustatytus dividendus. Mokami dividendai visiems žinomi, nes jie skelbiami spaudoje.

— Bet praėjusių metų pabaigoje keliuose vietose atsirado tokių "finansininkų", kurie pradėjo mokėti žymiai didesnius dividendus, negu visiems taupytojams yra įprasta. Šie "finansininkai" pradėjo vilioti santaupas iš kitų taupymo bendrovių. Tokį viliojimą aš skaitau apgaulingu užpuolimu ant tvarkingą biznį vedančių bendrovių. Be to, visi žinome, kad tokius aukštus dividendus neilgai jie galės mokėti. Reikia uždirbti dideles sumas, kad galėtum tokius dividendus mokėti. Tvarkingų ir legalių biznių tokių sumų negalima uždirbti...

— Laimė, kad ir federalinė valdžia atkreipė dėmesį į didelius dividendus siūlančius ir "greitai augančius" bendroves. Jeigu bendrovė per metus užaugo 10%, tai toks augimas skaitomas normaliu. Tokiam augimui nustatytos ir dabartinės atsargos. Bet yra bendrovių, kurios praėjusiais metais paaugo 15 ir net 20%. Susidaro visi kitokia padėtis, ir atsargos turi būti visai kitokios. Federalinė valdžia priėjo įsitikinimo, kad "greitai augančioms" bendrovėms reikia nustatyti kitas atsargos fondus: Tarybos pirmininkas McMurray pranešė, kad iki 15% pa-

daryti beveik normaliai didesnes atsargas. Joms teks padėti į atsargų fondus dar 8% padidėjusio kapitalo. Bet visai kitas reikalas, jei kurios bendrovės augimas bus didesnis, negu 15%. Tos bendrovės, gali sakyti, bus tikrai prispaustos. Jeigu kuri pasieks 20% padidėjimo ir rodys tendencijos augti, tai tokios bendrovės atsargos turės paimti 25% padidėjusio kapitalo. Sudarius tokias atsargas, reikalingas santaupoms apsaugoti, negalės mokėti tokių didelių dividendų... Visiems buvo labai malonu patirti apie vyriausybės planuojamus žingsnius. Visi jautė, jog jie būtinai reikalingi.

— Tai buvo pati svarbiausioji konvencijos paskaita. Man asmeniškai pavyko susitikti su visa eile įtakingų finansininkų ir su jais išsikalbėti apie biznį. Banketo metu prie mano stalo priėjo pats pirmininkas McMurray, kuris paskaitą skaitė. Atėjo buvęs US taupytojų Lygos vykdomasis viceprezidentas Norm Strunk. Mūsų kambaryje svečiavosi Fed. Home Loan Banko prezidentas Stipp. Pažintys su jais visuomet gali būti naudingos ne tik man, bet ir visiems taupytojams, — baigė pasikalbėjimą John Pakel.

Korespondentas

BOSTON, MASS.

Sugrįžo adv. Z. Šalnierė

Advokatė Zuzana Šalnierė lapkričio 8 d. sugrįžo iš ilgos kelionės. Ji su moterų Zonta klubo delegacija Japonijoje išbuvo 3 savaites, išvažinėdama ją nuo vieno galo iki kito. Be Japonijos, ji dar buvo Hong Konge, Formozoj ir Havajuose.

Bostone 41 konsulas

Bostone yra 41 valstybės konsulas, iš jų 27 garbės, tarp kurių yra ir Lietuvos garbės konsulas adv. Anthony Shalna.

Daugiau už Bostoną konsulų teturi New York ir San Francisco.

Minkaus Radio sukaktis

Lietuvių Radio Programų 30 metų sukaktuvių proga ateinančio balandžio 26 dieną įvyksta sukaktuvinis renginys su Talentų popiete, ir lietuviškas gražuolės Miss Lithuania balius South Bostono Lietuvių Klubo auditorijoje, trečiame aukšte. Pradžiai numatyta 4 val. popiet.

Naujiųjų administracija turi daug gražių ir nebrangių knygų, kurias galima tik už kelis dolerius įsigyti. Knyga yra geriausias žmogaus draugas, tad ir tu įsigyk bent keletą tokių draugų.

San Francisco US Savings & Loan konvencijoje dalyvavusių atstovų žmonos. Paveiksle iš kairės į dešinę matome stovinčias šias ponias: Mrs. John Pakel, Mrs. E. G. Holzweg iš Collinsville, Ill., Mrs. Salak, Cook County Savings & Loan draugijos prezidento žmona, Mrs. Albert Aukers, Mrs. John Pakel Jr., Mrs. Justin Mackiewicz.

Šalpos vajuš Elgine, Ill.

Daktarai sudėjo \$1000.00 ir įsteigė Balso skyrių

Balso šalpos vajuš idėja išsiplėtė toli už Chicagos ribų. Ji pasiekė, bemaž, visą Illinoisą, kur tik gyvena susipratusių lietuvių ir jautrių žmonių. Lapkričio m. 13 d. Elgine, Ill., ir D. K. Bobelių rezidencijoje, buvo sukvieisti asmenys, kurie mieliai pritarė įsteigti pastovų Balso skyrių ir prisidėti prie Chicagos Balso apskrities. Šio skyriaus iniciatoriams priklauso pagarba ir padėka.

Steigiamajame susirinkime pirmininkavo Dalia Bobelienė. Buvo aptarta šalpos darbai, vajuš reikalai, skyriaus steigimo išlaidos, skyriaus pareigos ir išsiaiškinta kiti organizaciniai reikalai.

Susirinkime dalyvavo iš Chicagos atvykę: Valerijonas Šimkus ir Antanas Gintneris ir ten pat gyv. a. a. pulk. J. Bobelio žmona, kaip Balso darbuotojai.

Balso skyriaus įsteigimui ir šalpos vajuš pravedimui pritarė gydytojai: dr. Kazys ir Dalia Bobeliai, dr. Antanas ir Birutė Čiuriai, dr. Rimas ir Janina Vienužiai, dr. Domas

Antanas Gintneris

AUKOKITE PATYS IR PARAGINKITE KITUS AUKOTI NAUJIENŲ MAŠINŲ FONDUI

SCOTTVILLE, MICH.

Kariūnas Maleckas buvo Chicagoj

Lakūnas kariūnas Aldon F. Maleckas, gimęs ir augęs Scottvillėje, o dabar besimokintis JAV karo aviacijos mokykloje, buvo atvykęs į Chicago žaisti su kariuomenės kariūnais.

Chicago miestas parūpino susisiekimo priemones vieno Sparno kadetams atvykti į Chicago ir dalyvauti žaidynėse.

Kariūnas Maleckas yra Frank Malecko, pavyzdžio Scottvillės ūkininko, sūnus. Aviacijos mokyklą jis tikisi baigti 1967 metais. Jis buvo labai gyvas ir apsiukrus jaunuolis. Reikia manyti, kad jis bus geras lakūnas.

Aną dieną prezidentas Kennedy pareiškė, kad dabartiniai karo mokyklų mokiniai turi įsigyti daug žinių, kad galėtų būti kraštui naudingi. Šiandien karininkams neužtenka pažinti karo vadovybės problemas. Jie turi mokėti svetimą kalbą ir turi turėti labai gerą politinę nuovoką. V. P.

Skaitykite ir platinkite "NAUJIENAS"

TAUPLYK STIPRIAUSIOJE BENDROVĖJE, kur tavo pinigai gauna dividendą kas 90 dienų
STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 ARCHER AVE. CHICAGO 32, ILLINOIS Virginia 7-1141

• Turtas \$85,000,000 • Ats. Fondas virš \$8,500,000 •

54 metų bėgyje Bendrovė visuomet išmokėjo taupmenas pagal pareikalavimą.

- ◆ PASKOLOS NAMŲ REMONTAMS duodamos be jokių priedinių paskolos sudarymo išlaidų.
- ◆ NAMŲ PASKOLOS duodamos lengvomis sąlygomis iš žemiausių nušimčių.

JUSTIN MACKIEWICH, Valdybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH Jr., Prezidentas

Chartered and supervised by U. S. Government

DARBO VALANDOS:
Pirmad. 9 iki 8 val. vak.
Antradien. 9 iki 4 val. vak.
Trečiadien. — nedirbama.
Ketvirtadien. 9 iki 8 val. vak.
Penktadien. 9 iki 4 val. vak.
Šeštadien. 9 iki 12 val.

INVEST IN UNIVEST

PELNINGAS IR SAUGUS BŪDAS TAUPYTI

CURRENT Dividend Rate **4 1/2%** per annum Effective April 1, 1960

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1800 S. HALSTED STREET CHICAGO 8, ILL. Phone HYmarket 1-3070

All accounts insured to \$10,000 by an Agency of the United States Government.

Universal Investment Share Account

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc. 1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone HAYmarket 1-6108

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
in Chicago \$15.00 per year, \$8.00 per six months, \$4.00 per 3 months. In other USA localities and Canada \$13 per year, \$7.00 per six months, \$4.00 per three months.

Kitose JAV vietose ir Kanadoje:
metams \$13.00
pusiui metų \$7.00
trims mėnesiams \$4.00
vienam mėnesiui \$1.50

Užsieniuose:
metams \$16.00
pusiui metų \$8.00
vienam mėnesiui \$1.50

Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 ryto iki 5 val. vakaro. Sekmadieniai — iki 12-tos.

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 ryto iki 5 val. vakaro. Sekmadieniai — iki 12-tos.

Aliejaus pramonės suvalstybinimas Argentinoje

Neseniai išrinktas Argentinos prezidentas Arturo Illia panaikino visų užsienio aliejaus kompanijų koncesijas (teises daryti biznį), tarp kurių yra aštuonios JAV kompanijos ir dvi Britanijos. Argentinos valdžia nori jų biznisą paimti valstybės nuosavybėn — atseit, kaip sakoma, "nacionalizuoti". Yra ir argentiniečių kompanijos, kurios bus taip pat nacionalizuotos, suvalstybtintos.

Valstybės sekretoriaus pavaduotojas W. Averell Harriman buvo nuykęs į Argentiją ir bandė jos valdžią atkalbinti nuo to žingsnio, bet prezidentas Illia pasakė, kad jisai negali pasielgti kitaip, nes rinkimų kampanijos metu jisai viešai prižadėjo aliejaus pramonę suvalstybtinti, — ir savo prižadą, jisai dabar turi vykdyti.

Koncesijų sutartys buvo pasirašytos prieš penkerius metus, kai Argentinos prezidentas buvo Arturo Frondizi, kurį vėliau nuvertė armijos generolai. Dabartinis prezidentas Illia laiko jas negaliojančiomis, kadangi jos nebuvo patvirtintos parlamento.

Argentina yra nepriklausoma valstybė, todėl JAV neturi teisės jos valdžiai diktuoti. Visa, ką Washingtonas gali daryti, tai reikalauti, kad šios šalies piliečiams būtų teisingai atlyginta už jų turta. Per tuos penkerius metus, kai amerikiečių ir britų kompanijos veikia Argentinoje, jos įdėjo į aliejaus pramonę apie 400 milijonų dolerių. Aliejaus gamyba tenai pakilo trigubai. Ar Argentinos valdžia sugebės išlaikyti ją tokioje pat aukštumoje, parodys praktika.

Paimdama aliejaus biznį į savo rankas, Argentinos valdžia turi du tikslus. Ji nori, kad to biznio pelnai pasilikytų Argentinoje, o ne būtų išvežami į užsienį. Bet, dar labiau, jų norėjo patenkinti tautinį savo šalies žmonių sentimentą: kad Argentina pasidarytų ekonomiškai nepriklausoma nuo užsienio kapitalo. Šis sentimentas yra stiprus visose Lotynų Amerikos respublikose. Panašiai, kaip dabar daro Argentina, jau prieš trisdešimt metų yra padariusi Meksika, ir JAV dėl to su meksikiečiais nesimūšė.

Bet jei Amerikos kompanijos negaus teisingo atlyginimo už savo kapitalus, įdėtus į aliejaus pramonės išvystymą Argentinoje, tai šios šalies kapitalistai nebėrės daugiau investuoti pinigų į kitas Argentinos pramonės. Tai gali sutrukdinti jos ekonominį augimą. Savų kapitalų premei vystyti Argentina neturi. Jei valdžia norės ją ugdyti valstybės išdoro pinigais, tai ji turės kelti mokesčius. O kaip tada ji galės vykdyti žemės reformą, steigti mokyklas ir t. t.?

Žodžiu prezidento Illia dekreto pasėkoje kils daug keblių problemų.

APŽVALGA

Fr. Kozlovo dingimas

Kova dėl valdžios Kremliuje

Nė kartą buvo "Naujienose" pažymėta, kad Sovietų Rusijos valdžioje nuolat eina frakcijų kovos, kurios atspindi rungtynėse dėl galios partijos ir vyriausybės viršūnėse. Tos rungtynės nepasilovė ir po Stalino mirties.

Visi atsimena, kaip Nikita S. Chruščiov išstūmė iš ministrų tarybos pirmininko vietos N. Bulganiną su maršalo Žukovo pagalba, kaip po to Chruščiovas pažemino Žukovą ir kaip jisai išmetė iš partijos centro komiteto prezidiumo "antipartinę grupę" (Molotovą, Kaganovičių ir k.).

Bet opozicija Chruščiovui sovietų komunistų partijoje neišnyko. Pastaruoju metu jo priešus susitupino nesutikimai tarp Maskvos ir Peipingo. Kinijos komunistai nenori pripažinti Chruščiovo vadovybės komunistiniame pasaulio judėjime ir Kinijos komunistai randa draugų Rusijoje. Šie "rusiški kina" prieš Chruščiovą intriguoja ir, kai tik gauna progą, stengiasi jam pakenkti.

Tuo, veikiausia, reikia aiškinti Maskvos politikos svyravimą tai kairėn, tai dešinėn. Kitaip būtų sunku suprasti paskutinių savaitų susikirtimus tarp rusų ir amerikiečių Berlyno vieskelyje, ir, ypač, dabartinį aštrų konfliktą dėl prof. Barghoorno smūginio.

Kokia prasmė buvo sovietų karinei administracijai stabdyti amerikiečių konvojus, keičiusius iš vakarinės Vokietijos į Berlyną ir iš Berlyno į vakarus? JAV-oms griežtai užprotstavus, rusų kareiviai buvo priversti pasitraukti iš kelio; tai kam gi, reikėjo amerikiečių erzinti ir provokuoti?

Ytė universiteto profesorius suareštavimas ir apkalbinimas špiūnais yra dar labiau nepateisinamas. Kai kurių Amerikos komentatorių aiškinimas, kad tai, liudija apie Kremliaus diktatoriaus "klastingumą", neišaiškina nieko. Tiesa, kad Chruščiovas yra klastingas; toks jisai buvo ir toks yra. Bet ar yra jo intereso, kad nutrikūt kultūriniai ryšiai tarp JAV ir Sovietų Sąjungos, kad sumažėtų Amerikos turistų važiavimas į Rusiją ir kad būtų aštriamai nagą sovietų agentai šioje šalyje? Vargiai?

Tie keisti reiškiniai sovietų politikoje darosi suprantami, tik prisiminus, kad sovietų diktatūros centre veikia Nikitos priešai, kurie darosi juo drąsesni, juo daugiau nepasiekimų jisai turi savo užsienio ir vidaus politikoje.

Kad taip gali būti, liudija Frolo Kozlovo dingimo istorija, kurią papasakojo rusų socialdemokratų spaudoje Boris Nikolaevskis, žinomas rusiško komunizmo kritikas.

Apie pabaigę 1961 metų iškilo Maskvoje Frolo Kozlov, išrinktas sovietų komunistų partijos centro komiteto 1-ju sekretorium — atseit, Chruščiovo — pavaduotoju. Chruščiovui šis paskyrimas nepatiko, todėl apie tai viešai nebuvo pasakelbta. Bet oficialiuose partijos ir vyriausybės nutarimuose po Chruščiovo pavardės buvo dedamas Kozlovo parašas.

Pats Frolo Kozlov privačiuose pokalbiuose su svetimių šalių diplomatais ir laikraščininkais sakydavosi esąs pirmas po Chruščiovo asmuo partijos vadovybėje. Vakarų spauda tokiu jį ir laikė. Kai iškildavo klausimas, kas užims Chruščiovo vietą, jei pastarasis apsigirtų arba rezignuotų, visada būdavo sakoma, kad jo vietą užims Frolo Kozlov.

Kozlovas buvo Stalino pakraipos žmogus, kuris pasilikė ištikimas mirusiojo diktatoriaus idėjoms ir po to, kai partijos suvažiavimas jį nuvainikavo ir jo kūnas buvo išimtas iš manzolejeaus Raudonojoje Aikštėje.

Šių metų kovo 15 d. Chruščiovas pasicimė mėnesį laiko atostogoms ir išvažiavo į Gagry prie Juodosios jūros. Ten jį lankė įvairios užsienio delegacijos, jisai tarėsi su kitų šalių komunistų vadais ir t. t. O Maskvoje jo pareigas ėjo Frolo Kozlov.

Tuo Chruščiovo atostogų metu Sov. Sąjungos komunistų partija turėjo paruošti atsišaukimą Pirmosios Gegužės minėjimams su oficialiais šūkiais, komunizmo "atsiekimui" ir uždavinių išdėstymais ir išsiuntinėti visoms šalims.

Šio programinio rašto tekstas buvo paruoštas balandžio pradžioje, buvo patvirtintas, išverstas į įvairias kalbas ir pradėtas spausdinti.

Atsišaukime buvo suminėtos visos komunistų valdomos šalys, kuriose jau esąs karizmas "socializmas". Bet Jugoslavija ir jos diktatorius Tito nebuvo paminėti.

Chruščiova kažin kas apie tai painformavo ir jisai, pertraukęs savo atostogas, atsikrėdo iš Gagry į Maskvą. Jugoslavijos išmetimas iš "socialistinių šalių" sąrašo buvo tiesioginis įžeidimas Nikitai, kuris paskutiniu metu buvo labai susidraugavęs su Tito. Atsakomybė už tai krito, žinoma, ant Pirmojo sekretoriaus pavaduotojo.

Balandžio 11 d. Maskvos "Pravdos" 1-me pusl. buvo įdėtas "Patikslinimas", kuriame sakoma, kad SSRS Kom. partijos Centro Komiteto Pirmosios Gegužės atsišaukimą į Jugoslavijos darbo žmones reikia skaityti taip:

"Broliškas sveikinimas Socialistinėms Sufederuotos Jugoslavijos darbo žmonėms, kuriantiems socializmą! Tegyvuoja amžinas, nesugriaujamas bendradarbiavimas tarp sovietinių ir jugoslaviškų tautų!"

Šitaip Chruščiovas pataisė gegužinį atsišaukimą, nugalėjęs savo pavaduotoją Kozlovą, kuris kėsinosi sunaikinti Nikitos autoritetą komunistinių partijų akyse.

Kozlovas dingo, nežinia kur. Praėjus kelioms savaitėms po konflikto Maskvoje buvo trumpai pranešta, kad Frolo Kozlov "rimtai serga".

Ar neteks dabar vėl kam nors staigiai apsigirti?

KENOSHA, WIS.

Minės Kariuomenės Šventę

DLK Kęstučio šaulių kuopa ruošia Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą, kuris įvyks 1963 m. lapkričio 21 d., 2 val. 30 min. p. p., šv. Petro parapijos svetainėje, 5108 — Seventh Ave., Kenosha, Wis.

Mening programą išpildys Rockfordo Lietuvių Vyrų Choras, diriguojamas muziko Liūdo Jeroško. Tai jau bus nebe pirmoji rockfordiečių viešnagė Wisconsin, todėl reikia tikėtis, kad wisconsiniečiai sutiks juos gausiai ir svetingai. Chorui pirmininkauja energingas dainos entuziastas p. J. Būbelis.

Šventės reikšmę apibūdins p. M. Maksvytis, didelis vandens sporto mėgėjas. Jis yra Lietuvos šaulių kuopos pirmininkas ir dabar, per žiemos sezoną, organizuoja lėšas didesnio masto laivo įsigijimui, kuris bus Jūrų šaulių nuosavybė.

Teko nūgirsti, kad po programos bus galima pasiekti ir pasivaistinti kūgelin, dešromis ir kopūstais, o gal ir kitais skaniais lietuviškais valgiais, kurie ne viena svetimtautį atvilioja į mūsų pagimimus, o ką bekalbėti apie mus pačius.

Renęjiai maloniai kviečia visus vietas ir apylinkių lietuvius dalyvauti minėjime, kuris tikimasi bus nuosirdi lietuviško pabendravimo šventė.

P. P.

NAUJIENOS BOLSEVIKAMS: YRA RAKŠTIS JU AKYSE

DR. PIJŲ GRIGAITIŲ 80 METŲ SUKAKTIES PROGA SVEIKINA

Didžiai Gerbiamas Daktare Pijau Grigaiti

Tvirtai ir ryžtingai eidamas audringo gyvenimo keliu, nepalūžęs priartėjęs garbingo 80 metų slenkščio. Nuosirdus linkėjimas geros sveikatos ir dar ilgai, ilgai eiti šiuo pramintu keliu, nuvargintos Lietuvos gerovei.

Ilgiausių Metų!

Paulina Valavičiūtė

DIDŽIAI GERBIAMAM

Dr. P. Grigaičiui, "Naujienų" Redaktoriui

Garbingos Tamstos amžiaus sukakties proga teikiu priimti mano nuosirdžiausius sveikinimus ir linkėjimus. Skaitydamas Jūsų redaguojamą dienraštį per apie 35 metus labai jį pamėgau, ypatingai yra patrauklūs ir vertingi Tamstos vedamieji ir apžvalginiai straipsniai. Daug teko iš jų pasimokyti ir tiesos partiti, ir dabar, nors jau šito garbingo amžiaus sulaukėte, neuilstamai, energingai ir sąmoningai kovojate už Lietuvos nepriklausomybės atsteigimą ir bendrai teisingą visuomenės informavimą ir švietimą.

Todėl nuosirdžiausiu linkiu Tamstai stiprios sveikatos, ilgai ilgai gyventi ir darbuotis žmonijai kaip ligi šiol.

D. Norkeičius, Canada, Montreal

Dr. Pijui Grigaičiui, Chicagoje

Ilgametį Naujienų Redaktorių ir nepailstantį kovotoją už pavergtos Lietuvos laisvę, švenčiantį garbingą 80 metų sukaktį, nuosirdžiausiai sveikinu, linkėdamas dar ilgus, ilgus metus darbuotis visų lietuvių ir Lietuvos labui.

Jurgis Jašinskas, "Pabirinkas"

Gerb. d-rui P. Grigaičiui

Nuosirdžiai linkime Jums 80 metų amž. sulaukus geros sveikatos, ilgo amžiaus, išvermės ir sėkmės Jūsų darbotvėje dėl Lietuvos valst. atstatymo ir dėl darbo žmonių labo.

Vardu kun. Benedikto Suginto ir jo vadovaujamy 59 būrelių Vasario 16-let. gimn. išl., o taip pat savo vardu Antamas Sugintas.

Daktarui Pijui Grigaičiui,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

DIDŽIAI GERBIAMAS PONE DAKTARE,

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Vyriausios Valdybos ir savo vardu prašau priimti nuosirdžiausius sveikinimus Jūsų aštuoniadesimties metų amžiaus sukakties proga.

Jūsų ryžtas ir valia varo gilią vėgą Lietuvos laisvinimo laukuose.

Drauge jungdamas ir mūsų širdingų linkėjimų pluoštą dar ilgai ir su tokiu pat ryžtu siekti laisvės pavergtai Tėvynei Lietuvai, prašau priimti mano pagarbos pareikimus.

Kazys Ozeliš

GERBIAMAS DAKTARE,

Jūsų aštuoniadesimt metų sukakties proga prašau priimkite Akademino Skautų Sąjūdžio geriausius sveikinimus ir linkėjimus išgyventi dar daug gražių dienų, pasidarbauti su nemažesne energija Lietuvos labui ir pasiekti tikslus, kurių visą gyvenimą su atkaklumu siekėte. Sveikatos ir išvermės!

Vyt. Mikūnas,

Akademinio Skautų Sąjūdžio Pirmininkas

DIDŽIAI GERBIAMAS REDAKTORIAU:

Lietuvių Nuosavybių Savininkų Susivienijimo ir Lietuvių Bendruomenės Chicago Socialinio Klubo valdybų vardu sveikinu Jūs, mielas Daktare, 80-ties metų proga. Mus džiugina Jūsų darbuotė Lietuvos išlaisvinimo kelyje ir Jūsų tolerancija leisti pasireikšti spaudoje, kurią Jūs per tiek metų redaguojate. Ta proga linkime Jums išvermės ir sveikatos toliau tais pačiais keliais eiti!

Pranas Šulys,

abiejų dr-jų pirmininkas

Mažlietuviai yra Klaipėdos srities autochtonai

M. GELŽINIS

11. NAUDOTA LITERATURA:

- Lietuviškoji Enciklopedija, Kaunas, 1934, T. 2, p. 363.
- The Encyclopedia Americana, Vol. 2, p. 640.
- Der Grosse Brockhaus, Bd. 2, p. 145.
- Encyclopaedia Britannica, Vol. 2, p. 783.
- Larousse du XXe Siecle, Vol. I, p. 452.
- Ivinskis, Dr. Zenonas — Lietuvos Sienu Klausimu (rankraštis). Tübingen, 1946, p. 20.
- Chambon, Henri de — La Lithuanie pendant la Conference de la Paix 1919. Lille — Paris, 1931, p. 55.
- Ivinskis, Dr. Zenonas — Ten pat, p. 21.
- Ivinskis, Dr. eZenonas — Ten pat, p. 22.
- Lithuanian Ministry of Foreign Affairs — Lithuania — The Question of Memel. Diplomatic and other documents (1919—1923), including historical sketches of the Memel region... London: 1924.
- Toeppen, Dr. M. — Historisch-comparative-Geographie von Preussen. Mit einem Atlas in fünf Blättern. 1858. p. 33—35.

12) Toeppen, Dr. M. — Ten pat, p. 38.

13) Virchow, Prof. Dr. Rudolf — Die altpreussische Bevölkerung, namentlich Letten und Litauer, sowie deren Häuser. — Zeitschrift für Ethnologie. Berlin, 1891. Tomas 23, p. 771.

14) Ten pat, p. 772.

15) Bielenstein, Dr. August — Die Grenzen des lettischen Volkstammes und der lettischen Sprache in der Gegenwart und im XIII. Jahrhundert. St. Petersburg, 1892.

16) Bielenstein, — Ten pat, p. 376.

17) Bielenstein, — Ten pat, p. 377.

18) Bielenstein, — Ten pat, p. 384.

19) Tetzner, Dr. Franz — Die Slawen in Deutschland. Braunschweig, 1902, p. 28.

20) Ten pat — p. 116.

21) Ten pat — p. 116.

22) Zurkalowski, Dr. Erich — Studien zur Geschichte der Stadt Memel und der Politik des Deutschen Ordens. Königsberg, 1906, p. 7.

23) Zurkalowski — Ten pat, p. 9.

24) Sembritzki, Johannes — Geschichte der königl. preussischen See- und Handelsstadt Memel. — Memel. Pirmoji laida 1900. Antroji laida 1926.

24a) Tas pats — Geschichte des Kreises Memel. — Memel, 1918, p. 4 ir 5.

24b) Tas pats — Geschichte des Kreises Heydekrug. Memel, 1920.

25) Zeenzenberger, Prof. Dr. Adalbert — Die litauische - preussische Grenze. Altpreussische Monatschrift, 1882. XIX. p. 651—655.

26) Zeenzenberger, Prof. Dr. Adalbert — Ueber die Sprache der Preussischen Letten. 1888. p. 110—142.

27) Pakarklis, Dr. Povilas — Mažoji Lietuva vokiečių mokslo šviesoje. Kaunas, 1935.

28) Ivinskis, Dr. Zenonas — Lietuvos Sienu Klausimu. 1946. Tübingen, p. 14—57.

29) Szameitat, Max — Bibliographie des Memellandes. Würzburg. Holzner Verlag, 1957.

30) Engel, Dr. Carl — Beiträge zur Gliederung des jüngsten heidnischen Zeitalters in Ostpreussen. Congressus Secundus Archaeologorum. Riga, 1930, p. 313—336.

31) Tas pats — Vienas tos eilės veikalų buvo: Die Kultur des Memellandes in Vorgeschichtlicher Zeit. Memel, 1931.

32) Engel und La Baume — Kulturen und Völker der Frühzeit im Preussenlande. Königsberg, 1937.

33 ir 34) Engel, Dr. Carl — Die Bedeutung des Memellandes in vor- u. frühgeschichtlicher Zeit. — Germanen-Erbe. Amtliches Organ des Reichsbundes für Deutsche Vorgeschichte und des Amtes für Vorgeschichte des Beauftragten des Führers für die gesamte geistige und weltansehenhauiche Schulung u. Erziehung der NSDAP. Bd. 4, 1—9. Januar - September 1939, publ. 135.

35) Engel — Ten pat, p. 138.

36) Saly, Dr. A. — Die zemaitischen Mundarten. I. Geschichte des zemaitischen Sprachgebietes. Kaunas, 1930.

37) Prjmantas, V. — Ne kurišiai, bet žemaičiai. (Dr. Salio disertacijos recenzija). 1933. Vairas Nr. 1 ir 2.

38) Pakarklis, Dr. P. — Klaipėdos srities gyventojų tautybė prieš vokiečių ordino atėjimą. 1933. Mūsų Žinytas.

39) Gimbutas, Dr. Marija — Die Bestattung in Litauen in der vorgeschichtlichen Zeit. Tübingen, 1946.

40) Sturms, Prof. Dr. E. — Kursas aizvestures problems. Sitzungsber. d. Ges. f. Geschichte- u. Altertumskunde zu Riga, 1934, p. 96—13.

41) Bunge — Livländisches Urkundenbuch I, 245.

42) Pakarklis — Kryžiuočių Valstybės Santvarkos Bruožai. p. 217. Pūnas atsišaukimo tekstas.

43) Grenzen d. lett. Volkstammes. p. 429.

44) Ditlev von Alnpeke — Livländische Reimchronik (Eilunotoji Livonijos Kronika), Skyrius 66. — Die Ordensritter von Memel, zuerst geschlagen, verbrennen Kretenen. — Vers 6963—7058. — Metraštis parašytas 13 amž. bėgyje Kardinkinų ordino kuniga. Jis apima laikotarpį nuo vokiečių atsikėlimo į Dauguvos šaktarpį iki 1290 m. Šis veikalas atskleidžia plačią daugelį žemaičių (ir Klaipėdos srityje) vykusią istorinių nutykčių.

45) Livländische Reimchronik — Ordensmeister Burchards Kampf mit den Samayten bei der Memelburg. Vers 4461—4528.

46) Livl. Reimchronik — Sie streiten gegen Ampffen und Schalowen. Eil. 7059—7090.

47) Ten pat — Eil. 6963—7058.

48) Ten pat — Eil. 7059—7090.

49) Ten pat — Eil. 6963—7058.

50) Livländ. Reimchronik — Sie streiten gegen Ampffen und Schalowen. Eil 7059—7090.

51) Zurkalowski — Studien z. Gesch. d. Stadt Memel... p. 19.

52) Zurkalowski — Ten pat, p. 19 ir — Grosses Bestallungsbuch, Ordens Foliant 130. p. 98.

53) Voigt — Geschichte Preussens, III, p. 529—532.

54) Zurkalowski — Studien z. Gesch. d. Stadt Memel... p. 12.

55) Zurkalowski — Ten pat, p. 13 ir p. 16.

56) Diedrichs — Die Kurische Nehrung und die Kuren in Preussen. — Magazin XVII. Isteidletisch-literarische Gesellschaft, Mitau. 1883. Pustl. 1—96.

57) Seraphim, August — Ueber Wanderungen lettischer Bauern aus Kurland nach Ostpreussen im 17. Jahrhundert. — Altpreussische Monatschrift. XXIX. 1892. Pustl. 317—335.

58) Scriptores rerum prussicarum. II, p. 710.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Kriminalo komisija susilaukė viršininko

Seniai sudarytoji Illinois Crime Commission kovai su kriminalo sindikatu vesti ilgą laiką negalėjo pradėti veikti, nes nerado tinkamo egzekutyvio direktoriaus. Pagaliau iš daugelio kandidatų vienbalsiai išrinktas Charles Siraguzas, 28 m. išbuvęs nusikaltimų sekimo ir tardymo profesijoje, vėliau Federalinio narkotikų biuro komisieriaus pavaduotoju.

Naujasis nusikaltėlių medžioklės vadovas pareiškė, kad jam yra duotos laisvos rankos, jis nenumato ir nesibijo jokio politinio spaudimo ir jei kas imtų jam darbe trukdyti, jis tuojau atsistatydintų.

Chicago kriminalo komisijos direktorius Virgil Peterson ypač yra naujuoju viršininku patenkintas, žada su juo visais atžvilgiais bendradarbiauti ir tiki, kad dabar Illinoisuje "mūsų šeimai" ("cosa nostra") bizniui užeis liesos ir sunkios dienos.

Nori išnaikinti telefonus

Policija ieško žaliu apsiaustu apsvilkusios apie 25-30 metų amžiaus 160 svarų moters, kuri per vieną dieną, praėitą trečią dieną, mieste nupiaustė laisvus kelionis dešimties telefonų. Pirmiausia ji nupiovė 4 telefonų laisvus pačioje vyriausioje policijos būstinėje, 1121 S. State St., paskui buvo pastebėta besidarbuojant Dearborn Street stotyje, kur nukarpė 25 telefonus ir galiausiai Fair krautuvėje, 140 S. State St. šešis telefonus. Nuostoliai, telefonų kompanijos apskaičiavimu, nedideli — tik \$295.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

ir kitus kraštus
P. MEDZINSKAS, 4065 Archer,
Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-5980

Siuntinių išsiuntimas

ir pigus siuntiniams medžiagų pasirinkimas, pavyzdžiui, 6 vyr. kostiumams medžiaga tik \$33, o su išsiuntimu \$68.50. Čia viską rasite, kas tik siuntiniams reikalinga. Galite ir prie atneštų siuntinių dasipirkti įvairių prekių žemesnėmis kainomis, kaip kur kitur. Taip pat galite pasiūsti įvairių medžiagų ir kitų prekių, med. instrumentų, maisto produktų iš Anglijos, iš Danijos. EXPRESS GIFT PARCEL CO., ir Liusės suknelių krautuvė, 3305 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., LA 3-2021. Atdara pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9:00 ryto iki 9:00 vak. Kitomis dienomis 9:00 — 6:00. Liusė Kavaliauskienė. (Sk)

Policija ir FBI agentai ieško viename New Yorko griauname name paslėptų deimantų. Kai kurie stalybos darbininkai suimti už rastų deimantų nuslėpimą.

Chicagoj yra kur sveikai pasivaikščioti

Chicago Parkų Distrikto administracija ragina miesto gyventojus daugiau naudotis miesto parkais ir jų įrengimais. Parkų distrikto 422 parkuose turis 6,700 akrų aikščių. Linkolno parkas su 1,185 akrais ploto turi du žymius muziejus — Chicago Istorijos draugijos ir Mokslo akademijos, be to parko zoologijos sode yra modelis vikingų laivo, kokiais jie prieš tūkstantį metų pasiekdavo Amerikos krantus; toliau parke yra vienas originalus totem stulpas, pargabentas iš karalienės Šarlotės salų, spėjama daug šimtų metų senas.

Mėgstantiems čiuziti ant ledo, kai tik temperatūra nukrinta žemiau šalimo laipsnio, atgaaromos cizuozimo aikštės daugiau kaip 200 miesto parkuose.

Bet Parkų distrikto nepriima didžiausio Chicago srities gamtos rezervato — Palos Heights, apie 10,000 akrų natūralinės džunglės, tuojau už Lietuvos Tautinių kapinių, po dešinei Kean Ave. iki paties Calumet Sag kanalo ir už jo.

Chicago universitetas gavo iš Fordo \$5,000,000

Fordo Fundacija paskyrė Chicago universitetui \$5 milijonus dolerių gamtos mokslų programai plėsti. Paskyrimas pridedamas prie jau turimų \$9,575,000, kuriuos universitetas sukėlė kaip dalį \$40 milijonų programos, reikalingos gamtos mokslų fakultetui. Universitetas naudos tuos fondus parūpinti daugiau profesorių, tyrinėtojų ir įrengimų chemijos, geologijos, botanikos, astronomijos, fizikos ir genetikos studijoms.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

Pyktis dėl plaukų

Laiške Sun Times redakcijai E. O. Nelson rašo: "Siuomi pareiškiu meistrų kirpėjų sąjungos diktatoriui Frank Aliottai, kad jo žirklikės ateityje nekarpytys mano plaukų nei mano pinigines. Būdamas keliaujantis parduojas aš būsiu laimingas apsikirti plaukus už miesto.

Tūkstančiai čekagiškių atsiliepi į tą nemalonų kirpimą leidami savo plaukams augti ir duodami juos savo žmonoms pakirpti arba iškeldami už miesto apsikirti. Tai bus jų atsakymas kirpėjų meistrų diktatoriui ir jo užsispyrimui.

Studentų korporacijos Gintaro nauja valdyba

Šio pristatoma Korporacija 1963-64 metų valdyba: Pirmininkas — senj. Liudas Šlenys, 6239 So. Wolcott Ave., Chicago, Ill. Vice-Pirm. — Išdininkas — senj. Šarūnas Tauras, 2652 W. 59 th St., Chicago, Ill. Sekretorė — senj. Aušrelė Butkienė, 4551 So. Richmond, Chicago, Ill. Tėvūnė — senj. Marytė Mažeikaitė, 9333 So. Oakley, Chicago, Ill. Laivūnas — senj. Gintaras Reklaitis, 4235 So. Sacramento, Chicago, Ill.

Bedarbių daugėja

Illinojų per savaitę, pasibaigusią lapkričio 9 dieną, bedarbių skaičius padaugėjo 3.9 nuošimčiais. Darbo sumažėjimas aiškinamas stalybos sezono pabaiga ir vaisių konservavimo (kenavimo) užsibaigimu. Per tą savaitę visame Illinojų bedarbių šalpos pareikalavimų buvo 72,550, tai yra 2,710 daugiau kaip savaitę prieš tai. Cook apskrityje (taigi ir Chicagoje) buvo 42,198 bedarbių kompensacijos pareikalavimų, o savaitę anksčiau buvo 40,707, taigi padaugėjo 1,491 arba 3.7 nuošimčiais.

Du banditai apiplėšė tris policininkus

Praeitą savaitę, ketvirtadienio naktį vėlai, trys ginkluoti banditai įėjo į taverną vad. St. Johns lounge, 1107 N. Pulaski, ir pirmą užsisakė alaus, paskiau iš bartenderio Kleino atėmė \$150 ir liepė atsigulti ant grindų, kai tuo momentu į taverną užėjo trys tarnybas baigę, civiliai persirengę policininkai. Banditai liepė ir jiems atsigulti šalimais Kleino ant grindų, ką šie ir padarė. Banditai atėmė iš jų turėtus pinigus ir revolverius ir iš vieno net tarnybinių žvaigždžių; kitų dviejų žvaigždžių nerado. "Per jus aš turėjau sėdėti penkis metus Pontiake!" pasigundė vienas banditas, tuštinamas policininkų kišenius. Darbą baigę, banditai išėjo.

Policininkų viršininkas žadėjo savo vyrų nebausti, tik pagrasino kita sykį taip lengvai nebeapsiduoti paguldomi. Banditai prieš tai atlikę šešis kitus apiplėšimus: dviejų tavernų, dviejų maisto, vienos geležies krautuvės ir vienos vaistinės.

Vagies laiškas

San Francisco viena turtinga šeima atsikėlusio rado šeimnininko kabinete ant stalo padėtą ranka rašytą atvirą laišką šeimnininkui:

"Būdamas doras, sunkiai dirbantis plėšikas per daugelį metų nesusi radęs tokio namo, kur taip nieko nebūtų verto vogti. Tamsta turėtum gėdytis! Net jokios cigaretės visame name sveičiui pasivaikšinti nėra, jau nekaltant apie padoraus whisky bonką. Net ta pati nugerta pepsi bonka palikta atkimšta ir nuvėsusi. Pradžai tatau įsidėti į širdį. Jei aš nieko nepaįmu, yra geriausias įrodymas, Tamst nesi vertas apvogtas būti! Iš mano pusės Tamsta gali savo amželi baigti, aš Tamstos nebeaplanksiu. Tu senas, suskretęs skaugio palaiki, tu!"

HELP WANTED — MALE Darbininku Reikia

REIKALINGAS MEDINIŲ SPINTŲ GAMINTOJAS

Gaminimui pavyzdžių, įrengimų ir dirbti su piuku. Turi mokėti skaityti brėžinius. Mokėti dirbti su įvairiomis medžiagomis apdirbti mašinomis. Geras atlyginimas, daug priedų. MID-WEST CABINET CORP. 3245 W. 30th St.

REIKALINGI PADAVEJAI

Reikalingas personalas
Lukusiniam HOTEL CONTINENTAL
Turi puikiai mokėti patarnauti pagal prancūzišką etiketą.
Turi mokėti skaityti ir rašyti angliskai.
Teirautis asmeniškai nuo pirmadienio iki penktadienio 9-5 val. vak.
919 N. MICHIGAN AVE. Room 2600

WILKES BARRE, PA.

Aš Doktorą Grigaitį subyčtinau!

Gerbiamoji Redakcija. Prisiunčiu Naujienų penneraštą \$13.00 už visus 1964 metus. Aš Dr. Pijū Grigaitį "subyčtinu", nes jau praėjo balandžio 23 dieną buvau 80 m., iš kuriu 45 metus praleidau dirbdamas mainose (anglies kasyklose). Dabar jau 15 metų kaip dykinčiu.

Ligi pat šių metų viskas buvo gerai, bet šiemet įgavau kojosje artritį, tai gal kurį laiką teks mažiau vaikščioti, dėlto ir Naujienas apsimoku iš anksto. Abudu su motere esam nebe labai sveiki, ir pinigai išėda daugiausiai gydytojams ir gyduolėms.

George Plenchus, 192 Noble Lane, Wilkes Barre, Pa.

TRUMPAI

— Lietuvos Valstybinės Operos buvusios primadonos a. a. Vladislavos Grigaitienės vardui įamžinti, komisija praneša gerb. Čikagos lietuvių organizacijoms, kad 1964 m. kovo 8 d. Jaunimo Centre rengiamas vėlonės akademijos minėjimas — koncertas Labai prašoma visų Čikagos organizacijų tą dieną neužimti kitokiais rengimais.

— Kazys Ūkelis, čekagičiams pažįstamas geras biznieriū, turis biznį 3436 S. Lithuania, guli Michael Reese ligoninėje. Ligoninė jis nuvyko lapkričio 8 d., o praėitą trečią dieną jam jau buvo padaryta operacija. Ligonis guli 534-tame kambaryje. Jis jau stiprėja ir galima jį aplankyti. Linkime jam greitai pasveikti.

♦ Liet. Karo Mokyklos 23-ji laida 23 metų sukakties proga š. m. lapkričio 23 dieną 14 val. renkasi Detroito Lietuvių Namuose, 3009 Tillman St. Kuopininkas

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

Paskolos, perkant namus, daromos ilgiems terminams ir žemais nuošimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

Dėl visų informacijų, kreipkitės į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

JOHN J. KAZANAUSKAS, prezidentas

2202 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

TIKESIT AR NE, už \$26,800 labai geras 2-ju butų mūras, M. Parke. Naujas gazo šild., sausas rūsys, karpetai, garažas.
GRAZI, SVIESI 9 metų mūro rezidencija, platus lotas, mūro garažas, dideli kambariai, karpetai, gazo šild., air. cond., svarbiausia pigi — \$27,500.
SVEIKAS MEDINIS Marquette Parke, 3 butai, 50 p. lotas, naujas gazo šild., geležinė tvora, garažas. \$20,900.
VIENAS toks 4 butų mūras, arti parko, laukia pirmo pasiūlymo. — \$48,000.
BIZNIS ANT KAMPO, maisto krautuvė, 2 butai, platus skydas, garažas. \$24,500.

ZIEMAI 2 BUTŲ medinis, naujai įrengti 5 ir 3 kamb. butai, Brighton Parke. \$13,400.
GRAZUS, DIDELIS 6 kamb. mūras, prie Maria High, modern. šildymas, virtuvė, karpetai, garažas. \$18,500.
PAZYMEKIT — \$5,000 rendos iš 5 butų, 2 aukštų mūro prie pat M. Parke. \$37,000.
3 BUTŲ MŪRAS su bizniu. \$4,600 nuomos metams. Kaina tik \$18,900.
BRIGHTON PARKE biznis, 3 butų mūro namas, 50 pėdų skydas, garažas. \$25,000.
3 BUTŲ MŪRAS, mūro garažas, dideli gražūs kamb., arti ofiso. \$31,700.

K. VALDIS REAL ESTATE

RE 7-7200 — 2458 W. 69th St. — RE 7-8534

DIDŽIAUSIAS IR GERIAUSIAS NAMŲ IR BIZNIŲ PASIRINKIMAS

♦ APDRAUDA ♦ NOTARIJATAS

LEONAS REAL ESTATE

2735 West 71st Street WAlbrook 5-6015

MŪR, BUNG., modernus ir švarus — Gage Parke.
MŪR 2 po 6, 2 šildymo vienetai. Garažas. Brighton Parke.

80 AKRŲ žemės ūkis, trobesiai. Michigan. Mainais į namą Chicagoj.
3 BUTAI ir maisto krautuvė, geras biznis.

ŠIMAITIS REALTY, INSURANCE

2737 W. 43rd St. CL 4-2390

6 KAMBARIŲ MŪRINE REZIDENCIA, Evergreen Parke, 8 metų senumo, 40 pėdų skydas. Tik \$21,900.
6 KAMBARIŲ MŪRINIS, Marquette Parke, gazo šild. sistema, garažas. \$17,900.

3 AUKŠTŲ MEDINIS, atremontuotas, 5 ir 5, alyva šild., garažas. Brighton Parke, nupjiginta kaina.
½ AUKSTO MŪRINIS, 5-3 mieg., ir 4-2 mieg., 4 metų senumo, alyvos šild., garažas, aukštos pajamos, Marquette Parke apylinkė. \$30,900.

DRAUDIMO AGENTŲ PATARNAUJA VISAIŠ DRAUDIMO REIKALAIŠ

BELL — REALTY

J. BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

PERKAME, parduodame, mainome įvairaus dydžio namus visur. Parduojame paskolą, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.

NORVILA

REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 West 59th Street
PProspect 8-5454

\$13,300
UŽ 2 BUTŲ PO 5 KAMB. MEDINI, prie 51st ir Western — Gage Parke; naujas 2 auto garažas. Savininko butą jau dabar galima užimti. Mažas imokėjimas.

A. NORKUS REAL ESTATE
2405 West 51st St. WA 5-5030

ŠIMKUS

REALTY — NOTARY PUBLIC
Vertimai, leidimai, nuomos, paskolos ir įvairūs patarnavimai.
4259 S. MAPLEWOOD AVE.
TELEFONAI
CL 4-7450 arba YA 7-2046

CICERO — PARKHOLME mūrinis 2 po 6, karšto vand. ir gazo šiluma, 2 auto garažas, moderniška virtuvė savininkui, tuojau galima užimti. Tik \$25,500. Teiraukitės dar šiandien. OL 6-2234

CICEROJE PARDUODAMI 3 MŪRINIAI NAMAI:
DU BUTAI po 5 kamb., alyvos, karšto vand. apšildymas, 2 auto garažas. \$23,000.
DU BUTAI po 5 kamb. ir 3 kamb. rūsyje, gazu apšildomas, garažas. — \$21,500.
5 KAMB. BUNGALOW ir viršuje 2 miegamieji, alyva ir karštu vandeniu apšildomi, 2 auto garažas. Tik \$19,500. Tel. OL 2-9589

PARDUODAMAS NAMAS, vidus neišbaigtas, yra garažas ant atskiro sklypo. 6229 So. MEADE.

BUSINESS CHANCES

Biznio Progros

NORITE PRATURTETI?
\$8,000 bruto pajamų per mėnesį. 2 aukštų mūro namas, pirmame aukšte taverna ir liquor storas su visais įrengimais. 2-me — 6 kambarių butas. Parduodamas dėl ligos. Tik \$31,000. Teiraukitės 656-2233 arba 652-8907.

HEATING 5ildymas

GAS CONVERSION INSTALLED \$145
No if or ands — complete Furnaces and Boilers repaired. Heating plants cleaned — \$10.50. 24-hour Service. Call ALL SERVICE HEATING CO. Tel. 626-0098

I LIETUVĄ IR KITUR

SIUNCIAME GEROM SĄLYGOM

siuvamas mašinas — rašomas mašinėles su lietuvių ir kitų kalbų raidynais.
Akordeonus ir kitus muzikos instrumentus.
Visokius maisto siuntinius.

Kad tikrai geros sąlygos, prašom įsitikinti. LIETUVIŲ KOMPANIJA

WORLD PARCEL SERVICE

2715 W. 71st St. Chicago 29, Ill. Tel. 471-1424

SIUNTINIUS I LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS SIUNCIAMA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Departamente of Justice ir paskelbta U. S. Departamente of Commerce

COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

2608 W. 69 St., Chicago 29, Ill. Tel. WA 5-2737

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius patikrinkite mūsų kainas.

Šiai įmonei vadovauja ir greitai patarnavimus atlieka, turį daugelio metų siuntinių siuntimo srityje patyrimą.
EDVARDAS ZUKAUSKAS ir VYTAUTAS ZUKAUSKAS.
Kalėdiniai maisto siuntiniai iš U. S. A. ir Danijos dabar siunčiami papigintomis kainomis.

San Francisco ugniagesiai gesina gaisrą, kuris grėsė persimesti į gretimus paminklinius pastatus.